

Prekentekest: Mark 1,40-45

En mann som var spedalsk, kom til Jesus, falt på kne og ba om hjelp: «Om du vil, kan du gjøre meg ren.» Jesus fikk inderlig medfølelse med ham, rakte ut hånden og rørte ved ham. «Jeg vil», sa han. «Bli ren!» Med det samme var spedalskheten borte, og mannen ble ren. Jesus talte strengt til ham og sendte ham straks bort. «Se til at du ikke sier et ord om dette til noen», sa han. «Men gå og vis deg for presten og bær fram de offer for renselsen din som Moses har påbudt. Det skal være et vitnesbyrd for dem.»

Men mannen gikk av sted og ga seg til å fortelle om det som hadde hendt, og gjøre nyheten kjent vidt og bredt. Derfor kunne Jesus ikke lenger vise seg i noen by. Han holdt til utenfor byene, på øde steder. Men folk kom til ham fra alle kanter.

Slik lyder det hellige evangelium.

Trøst i Salmenes bok

«Herre, du kjenner min lengsel, mitt sukk er ikke skjult for deg. Hjertet hamrer, kraften svikter, selv lyset i øynene har forlatt meg. Venner og de som står meg nær, holder seg borte fra min plage, mine nærmeste holder seg på avstand.»

Ordene fra Salme 38, er som gjenlyd av hans situasjon som kastet seg ned foran Jesus. Men ikke bare hans, også mange utstøtte sin situasjon – hvordan det er å være foraktet og utenfor det gode selskap. Salmen slutter med ordene: «Men det er deg, Herre, jeg venter på. Du vil svare meg, Herre, min Gud.»

Også i dag er det mange som finner trøst i de gamle ordene fra Salmenes bok. I Ukraina har ordene fra Salme 31 blitt mye brukt i bønn, ord som har gitt trøst, håp og hjelp til å legge alt fram for Gud: «Vend øret til meg, skynd deg og redd meg! Vær meg et vern, en klippe, en borg til frelse.» Salme 31,3.

Det nylig avholdte kirkemøtet har i en uttalelse som dere finner ved å klikke på dagens gudstjeneste på vår nettside. Teksten står under bildet, siste del er slik: *«I Ukraina står kirkene sammen. Den norske kirke vil be for og støtte det ukrainske folket. Sammen med dem holder vi fast i håpet om at fred og rettferdighet vil seire.»* La oss huske på dette folket i bønn.

Vi trenger bønn og vi trenger håp. Salmenes bok har gjennom hele kirkens tid og tilbake i det gamle Israel vært en skatt av en bønnebok. Fortellingen om den spedalske mannen startet der Salme 38 sluttet, en som lengtet etter Herren, en som ba en bønn om hjelp for en kropp full av smerte og som ikke virket.

Ryktet hadde gått foran Jesus. Hvem var han? Jødene hadde sine forventninger til en jordisk messias, en politisk konge, en hersker i denne verden, en med militærmakt som skulle gjøre Israel stor og mektig. Så kom Jesus, og hans gjerninger tydet på at han var en himmelsk Messias på jord, den Gud som brakte sitt rike nær. Jesus kom med himmelrikets goder og Guds skapermakt.

Den spedalske mannen var overbevist: «Om du vil, kan du gjøre meg ren.» De spedalske gikk omkring på øde steder som levende døde. De fikk ikke lov til å nærme seg folk av redsel for smitte. I denne sykdommen ser vi alt hva urenhet i ytterste og verste konsekvens innebærer. Sosial isolasjon, overlatt til sin egen skjebne, sorg, stigmatisering og forakt. Kunne man bli mer fortapt i levende live, utestengt fra alt?

Så står det at Jesus fikk inderlig medfølelse med ham, rakte ut hånden og rørte ved ham. «Jeg vil», sa han. «Bli ren!» Allerede ved å berøre mannen gjorde Jesus seg selv uren i henhold til lovens forskrifter. Men Jesus ble ikke uren. Han rensset bort all urenhets.

I denne korte bibelfortellingen ser vi så godt Jesus både ut fra hans menneskelige side og ut fra hans guddommelige side. Da Jesus rensset den spedalske, talte han Guds skaperord i det han sa: «Bli ren!» Og mannen ble ren. Gud grep inn i denne mannens liv. I renselsen fikk han se Guds rikes herlighet bryte gjennom i denne verden. Han skulle gå og vise seg for presten og bære fram de offer for renselsen som Moses hadde påbudt. Det skulle være et vitnesbyrd for prestene.

Underveis skulle den tidligere spedalske tie stille om det som hadde hendt. Jesus ønsket ikke publisitet. På et vis kan det se ut til at Jesus holdt tett om at han var Messias. Flere ganger i Markus-evangeliet ser vi at Jesus ba folk holde det hemmelig. Hvorfor? Jeg tenker det kan ha noe med at det er veldig vanskelig for en mega-kjendis å leve et stille liv blant vanlige mennesker.

Det var en tid for Jesus til å undervise sine disipler og utføre sitt oppdrag. Til det trengte han ro og fred. Så skulle det også komme en tid for den avgjørende påskehendelsen som var så grunnleggende viktig for vår frelse.

Utenforskap i dag

I vår tid har vi ikke store utfordringer lenger i forhold til spedalskhet som urenhets, i alle fall ikke i vår del av verden. Har da denne bibelfortellingen noe å si til oss i vår tid, ut over selve gjerningen Jesus gjorde den gang?

Jeg tror den kan minne oss på at enhver tid har sine utstøtte. Det vil alltid være noen som av ulike grunner lever på siden av samfunnet, eller som ingen ser. Jesus har omsorg også for dem. Han ser til enkeltmennesket, uansett stilling og stand. Evangeliene viser faktisk mest til at Jesus stanset opp ved de som slet, de som hadde det vanskelig. Så vet vi også at slik som Jesus var, slik er Jesus den dag i dag. I møte med Jesus møtte mennesker Gud. I møte med den spedalske står det at Jesus fikk inderlig medfølelse med ham. Som Jesus er, skal også vi være, og mange kristne har et våkent øye for dem som havner utenfor i samfunnet.

Da er det fint med tiltak og arrangementer som favner bredt og inkluderer alle, slik som på mandag her i menigheten. Da var jeg på middag på menighetscenteret. Det var god middag til en pris av 30 kroner – et tilbud for alle lommebøker, både de velfylte og de slanke – og for folk i alle aldre. Til og med

kaffe var inkludert. Og nå på onsdag var det en gudstjeneste som vi kaller «Sammen i menigheten». Det er også et tilbud med lav terskel. Alle skal være regnet med, og alle kan komme.

Så er det også sånn at mange har et våkent øye for å invitere folk på gudstjenester og møter, og på ulike måter praktisere nestekjærlighet, en hjelpende hånd, et vennlig blikk, og ikke minst huske på i bønn også de som lider utenfor Norges grenser. På overgangen til det nye kirkeåret skal vi ha en gudstjeneste der vi ber for barna i mors liv, for dem som blir unnfanget i det nye kirkeåret, for deres mødre og fedre, for helsevesenet og samfunnet vårt. Også slik går det an å delta med å løfte de svake fram i bønn til Gud.

Det finnes mange som på ulike måter har latt seg inspirere av Jesus, som møter medmennesker med inderlig medfølelse. Måtte vi slik la oss inspirere til å se dem som andre ikke ser, og møte dem som ikke blir regnet med.

Renselse fra synd

Og så til slutt: Vi så i fortellingen om Jesus og den spedalske mannen, det som var helt klart og tydelig for oss; mannen trengte renselse for spedalskhet. Møtet med Jesus endret alt. Jesus henviste til Moses og de krav som ble stilt til renselse. I Det gamle testamentet står det mye om renselse, og det var en rekke forskrifter knyttet til praksis og godkjenning.

Det som kanskje ikke er like tydelig for oss i vår tid, er at også dagens mennesker trenger renselse, kanskje ikke for lepra-basillen, hudsykdom og ytre urenheter, men renselse på et dypere plan. Utenforskap hos oss handler dypest sett ikke om å være uten venner i livet og uten sosial kontakt, men det handler om å være uten Gud i verden. Det er den største nøden – og den er veldig utbredt.

Kirken som organisasjon kan vi melde oss ut av og inn i etter eget forgått-befinnende, etter hva vi selv ønsker. Guds rike, derimot, hører den andre siden til, der Jesus er konge og der inngangsbilletten er den himmelske Messias som en gang kom til vår jord.

Så vet vi at den spedalske mannen som kastet seg ned for Jesus på kne og ba om hjelp, han ble bønnhørt takket være at han valgte å oppsøke Jesus. Jesus var hans valg, og Jesus møtte ham ansikt til ansikt. Jesus rensset ikke alle spedalske under ett. Han utryddet ikke all sykdom i hele verden. Men livet ble forandret for dem som fikk et personlig møte med Jesus.

Slik er det også med renselsen på det dypere plan. Grunnlaget for frelsen ble lagt en gang for alle da Jesus sante verdens synd på korset. Men dermed er ikke alle mennesker frelst. Det er også slik at tilbudet om frelse må besvares for hver og én. Det er vårt valg og vårt ansvar.

I dag er det nattverd i gudstjenesten. I nattverdens brød og vin gis syndenes forlatelse og gjøres mennesker rene. Det er fordi brødet og vinen er mer enn brød og vin. Det er en hellig handling der Jesus forener seg med oss idet brødet og vinnen blir en del av oss og det offeret Jesus ga på Golgata gjelder for oss.

Hvorfor er syndenes forlatelse viktig? Syndenes forlatelse er viktig fordi Gud er hellig, og Den hellige Gud tåler ikke synd i sin nærhet. Dertil er mennesker syndere av natur. Uten at vi renses, kan ikke vi ha samfunn med Gud.

Dåpen er en engangshandling og renselse, men dåpen er ingen vaksine mot senere synd. Selv om Jesus har kalt oss til å leve et hellig liv, hender det vi forgår oss i tanker, ord og gjerninger, og kjenner lysten til det onde der ved hjerteroten. Vi trenger derfor renselse gang på gang.

Så er det også slik at Gud elsker hvert menneske, og den dag i dag møter kjærlighetens Gud hver den som oppsøker ham med den samme inderlige medfølelse som Jesus den gang møtte den spedalske mannen med. Den spedalske mannen fikk gå rensert bort etter å ha falt på kne i bønn til Jesus.

Jesus ga livet sitt for våre synder. Derfor møter den samme Herre og Frelser oss i nattverdens sakrament med tilgivelse og nåde. Alt har han gjort ferdig for oss.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.